

Slovenska pesmarica.

Zdi se nam potrebno, prijatelje družbe svetega Mohorja še posebej opozoriti na jedno knjigo, ki začne to leto kot družbena knjiga izhajati. To je „Slovenska pesmarica“.

Koliko vrednost ima pošteno petje za ves narod, kakor za posameznike, tega nam ni potreba tukaj razkladati. Omenimo le krasne besede našega nepozabnega škofa Antona Slomška, katere je zapisal pred tri in štiridesetimi leti v svoji pesmarici: „Šola vesela lepega petja“. On pravi ondi: „Vesela pesen žalostno srce zvedri — mila pesen ohladi njegove rane. Lepa pesen je božji dar.“

Slovenci v obče radi pojejo, toda naše krasne pesni so še vse premalo prodrle v sredino naroda. Pri poliču sladkega vinca ali omanljivega žganja res da marsikdo povzdigne svoj glas in zakroži kakšno pesmico, ali ne vprašajmo, kakšna je ta pesen. Čestokrat je prav nespodobna in nelepa. Zlasti ob jezikovnih mejah, v prvi vrsti na Koroškem, čujemo dostikrat mladeniče in tudi deklice take pesni prepevati. Namesto slovenskih pesnij pa se širijo tukaj tudi nemške. Ali temu se ne smemo čuditi. Saj se otroci v šolah po Koroškem vadijo le nemške pesni popevati; slovenskih pesnij mili glas se žal ne sliši iz njihovega grla.

Pri tako žalostnih razmerah je pač opravljena želja vsakega rodoljuba, da se prej ko prej odstrani ta rana na sicer zdravem telesu slovenskega naroda, t. j. da se domača poštena pesen razširi med najširje sloje našega ljudstva. To so izkušali doseči pri nas navdušeni prijatelji slovenske pesni s tem, da so ustanavljali pevska društva, prirejali pevske veselice in tako širili slovensko petje v raznih krogih. Ali to se je godilo le bolj po mestih in trgih. Na deželi, med priprostim slovenskim narodom, pa se še niso dovolj razširila pevska društva. Le tu pa tam je kak navdušen rodoljub zbral vaše mladeniče in deklice, vadal jih v petju ter tako stvaril majhen zbor. Taki pevski zbori se morajo med Slovenci pomnožiti; slovenska pesen mora dobiti tudi v najmanjši vasi svoje častno mesto. V tem smislu imajo naši učitelji in oni duhovniki, ki so zvedeni glasbeniki, pa tudi orgljarji mnogo lepega in zaslužnega dela med našim ljudstvom. Vsaka večja župnija bi naj imela svoj pevski zbor. Duhovnik ali učitelj ali drug izurjen pevec bi prevzel mesto pevovodje. Ob nedeljah in praznikih bi imeli po dosluženi službi božji skupno pevsko vajo, in tako bi se oživljale med našo odrastlo mladino ne le cerkvene, temveč tudi druge poštene domače pesni. Uspeh takih društev bi se kmalu pokazal; saj je vsakemu znano, kako blažilno vpliva na človeško srce lepa pesen.

Velika ovira in zadržek pri snovanju pevskih društev pa je bilo in je še zdaj med drugim

tudi to, da je težko dobiti potrebnih muzikalij, t. j. tiskanih napevov z besedami vred. Res, da je mnogo pesnij in napevov izdala zaslužna naša „Glasbena Matica“ v Ljubljani, toda vse te skladbe so za naš priprosti narod predrage.

Marsikateri navdušen prijatelj slovenskega petja je morda že tu in tam na kmetih namerjavajal osnovati kako pevsko društvo, ali preveliki stroški so ga zavirali v njegovem namenu, in dobra misel je ostala neplodovita in mrtva.

To oviro hoče odstraniti „Slovenska pesmarica“, katero začne to leto izdajati družba sv. Mohorja. Uredbo te pesmarice sta prevzela znana naša glasbenika in skladatelja, g. župnik Jakob Aljaž na Dovjem (na Gorenjskem), in koncertni vodja „Glasbene Matice“ v Ljubljani, g. Matej Hubad. „Glasbena Matica“ sama je proti primerni odškodnini dovolila, da sme Mohorjeva družba vse, po „Glasbeni Matici“ izdane skladbe porabiti za svojo pesmarico.

„Slovenska pesmarica“ bode v treh ali štirih snopičih izšla, izmed katerih bode vsak okoli 200 strani v pravilni in praktični obliki obsegal. V letošnjem prvem snopiču bode našli skladbe raznih priljubljenih skladateljev, in sicer A) moške zборе, B) mešane zборе in C) nabožne pesni. Med temi bode več prav lahkih, obče znanih četverospევov, ki ne bodo delali pevcem nobene težave; a tudi za izvežbane pevske zборе je nekaj večjih, umetnih skladb pridejanih, toda le take, ki so se že v izobraženih krogih udomačile. Pesmarica bode torej tako urejena, da bo služila omikanemu, kakor tudi priprostemu pevcu.

Pa tudi na tiste ude družbe sv. Mohorja smo se ozirali v tej pesmarici, ki ne poznajo sekiric ali nót, in ki niso pevci. To pa smo dosegli s tem, da smo za vsako skladbo, ki je tiskana štiriglasno in ima med nótami tudi besedilo (po jedno ali dve kitici), ponatisnili takoj spodaj vsopesen. Na ta način dobijo tisti udje, ki niso pevci, lepo zbirko slovenskih pesnij, in ta pesmarica jim bode služila kot nekak „cvet slovenskega pesništva“. V teh pesnih bodo našli veliko lepega, vzvišenega, blažilnega. Ker ima ta pesmarica namén, da nese plemenito slovensko pesen v najširše kroge slovenskega naroda, zato bodi tudi vsakega prijatelja slovenskemu petju sveta dolžnost, da širi in gladi tej pesmarici pot v najnižjo kočlo slovenskega seljana. Vsak pevec, bodi si mladenič ali deklica, vsak ud kakega slovenskega pevskega zbora, naj se že zaradi te pesmarice vpiše letos za Mohorjana, ako se še ni prej prišteval naši veliki družbi. S tem bode, slovenski pevci in pevke, najbolje pokazali, kako visoko čislata plemenito pesen slovensko.

V Celovcu, dné 25. prosinca 1896.

Dr. J. S.